

מדינת ישראל¹

משרד המשפטים

ייעוץ וחקיקה

ירושלים : י"ב ניסן תשע"ט
17 אפריל 2019
תיקנו : 803-04-2018-002627
סימוכין : 803-99-2019-025960

אל: משפטי ייעוץ וחקיקה

שלום רב,

הנדון: חוק לציון מידע בדבר השפעת חקיקה על זכויות הילד, התשס"ב - 2002

על דעת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-חוקתי), מר רז נזרי, נבקש לפנות אליכם כדלקמן :

מדינת ישראל אישרה בשנת 1991 את אמנת האו"ם בדבר זכויות הילד.

כחלק מהדרכים להטמעת זכויות הילד בישראל, נחקק בשנת 2001 החוק לציון מידע בדבר השפעת חקיקה על זכויות הילד – התשס"ב - 2002 (להלן – החוק).

מטרת החוק, כלשון סעיף 2 לחוק היא –

"לחייב את הכנסת ואת הממשלה לבחון, במהלך הכנת הצעת חוק לקריאה ראשונה, את השפעתה של הצעת החוק על זכויותיהם של ילדים, ברוח עקרונות האמנה".

בהתאם לכך קובע סעיף 3 לחוק כדלהלן :

"בדברי ההסבר של הצעת חוק לקריאה ראשונה, שעל פניה נראה שכרוכה בה, במישרין או בעקיפין, השפעה על זכויותיהם של ילדים (להלן - ההצעה), יצוינו אלה, לפי הענין :

(1) קיומה של פגיעה או קיומו של שיפור הנוגעים לזכויותיהם של ילדים והיקפם, לרבות לענין תנאי חייהם והשירותים המוקנים להם ;

(2) הנתונים והמידע ששימשו לקביעת האמור בפסקה (1), אם ישנם."

שר המשפטים נקבע כממונה על ביצועו של החוק לענין הצעות חוק מטעם הממשלה.

מטרת החוק הינה לחייב את הכנסת ואת הממשלה לבחון במהלך הכנת הצעת החוק לקריאה ראשונה, את השפעתה של הצעת החוק על זכויותיהם של ילדים, ברוח עקרונות האמנה לזכויות הילד.

ממחקר שנערך במכון הישראלי לדמוקרטיה אשר מסקנותיו הועברו לידינו עולה, כי חוק זה אינו מיושם כיום כפי שנדרש וכי בקרב הגורמים המעורבים בהליכי החקיקה בשלביה השונים, אין די מודעות לחוק¹.

על מנת ליישם את הוראות החוק ואת המטרה העומדת ביסודו, בכל הנוגע לעבודת הממשלה, הוכנה על ידינו פנייה בעניין לכל היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה ובה הוראות כיצד לפעול למימושו של החוק.

מצ"ב העתק הפנייה.

נבקשכם לפעול בהתאם להוראות אלה בכל הנוגע להצעות חוק שיוזם משרד המשפטים.

כמו כן, בכל הנוגע להצעות חוק שיוזם משרד ממשלתי אחר יש לפעול כדלקמן:

1. על הרפרנט הרלוונטי לדאוג לכך שהפרטים שאמורים להיכלל בתזכיר החוק בהתאם לאמור במכתב המצ"ב אכן יופיעו בו ולהעיר למשרד הרלוונטי במקרה הצורך.

2. בכל מקרה שבו ישנה פגיעה ישירה או עקיפה בזכויות הילד, לרבות שינוי בהיקפם של שירותים הניתנים לילדים או השפעה על תנאי חייהם, בין שהיא מצוינת בתזכיר ובין שהיא מאותרת על ידי הרפרנט, יש לשתף בדיונים הפנימיים והבין משרדיים שיתקיימו בקשר לתזכיר החוק, את הרפרנט לענייני זכויות ילדים במחלקת יעוץ וחקיקה (חוקת-ציבורי), ובתחום הפלילי – רפרנט קטינים במחלקה הפלילית, לפי העניין. כמו כן ניתן להיוועץ במתאמת הבין משרדית למניעת עבריינות נוער, גב' מיכל גולד.

3. בחוות דעת המשרד שתוגש לוועדת השרים לחקיקה בקשר לתזכיר החוק יש להתייחס באופן מפורש לפגיעה בזכויות הילד, במידה וקיימת, תוך תיאום עם הרפרנט לענייני זכויות ילדים.

4. אשר להצעות חוק פרטיות - יש לשקול ככל הניתן את ההשלכות שיש להצעה על זכויותיהם של ילדים. לפיכך, נבקש כי גם ביחס להצעות החוק הפרטיות תישקל ההשפעה של ההצעה על זכויות ילדים והחשש לפגיעה בהם בפרט, כאמור במכתב המצ"ב, הן לקראת דיון בוועדת שרים לחקיקה והן במהלך המשך הליכי החקיקה, תוך תיאום עם הרפרנט לענייני זכויות ילדים במחלקה במחלקת יעוץ וחקיקה (חוקת-ציבורי) ורפרנט קטינים במחלקה הפלילית, לפי העניין. יש לידע את מחלקת נוסח החוק במקרה הרלוונטי על הצורך בציון מידע בדבר השפעת החקיקה על זכויות הילד – בין אם מדובר בשיפור ובין אם מדובר בפגיעה.

¹ https://www.idi.org.il/media/5063/childrens_rights_and_legislation.pdf

מצ"ב לעדכונוכם גם המכתב שנשלח בענין זה ליועצים המשפטיים למשרדי הממשלה.

בברכה,

מוריה כהן – בקשי

ראש אשכול משפחה וילדים

ייעוץ וחקיקה (ציבורי – חוקתי)